

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Česká republika)
Středoevropský vzdělávací institut (Bratislava, Slovensko)
Národní institut pro ekonomický výzkum (Batumi, Gruzie)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazachstán)
Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)
Batumi School of Navigation (Batumi, Gruzie)
Regionální akademie managementu (Kazachstán)
Veřejná vědecká organizace „Celokrajinské shromáždění lékařů ve veřejné správě“
(Kyjev, Ukrajina)
Nevládní organizace „Sdružení vědců Ukrajiny“ (Kyjev, Ukrajina)
Univerzita nových technologií (Kyjev, Ukrajina)

v rámci publikační skupiny Publishing Group „ Vědecká perspektiva “

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek XXII mezinárodní kolektivní monografie

Česká republika
2022

International Economic Institute s.r.o. (Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
Institute of Philosophy and Sociology of Azerbaijan National Academy of Sciences
(Baku, Azerbaijan)
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public
Administration" (Kyiv, Ukraine)
Public Organization Organization "Association of Scientists of Ukraine" (Kyiv, Ukraine)
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)

within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF SCIENCE

22- th volume of the international collective monograph

Czech Republic
2022

UDC 001.32: 1/3] (477) (02)

C91

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika
Zveřejněno rozhodnutím akademické rady

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Zápis č. 15/2022 ze dne 9. srpen 2022)

Monografie jsou indexovány v mezinárodním vyhledávací Google Scholar

Recenzenti:

Karel Nedbálek - doktor práv, profesor v oboru právo (Zlín, Česká republika)

Markéta Pavlova - ředitel, Mezinárodní Ekonomický Institut (Praha, Česká republika)

Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)

Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)

Jurij Kijikov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)

Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)

Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)

Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

Vladislav Fedorenko - doktor práv, profesor, DrHb - doktor habilitace práva (Polská akademie věd), čestný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

Dina Dashevskaja - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jeruzalém, Izrael)

Tým autorů

C91 Moderní aspekty vědy: XXII. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. str. 550

Svazek XXII mezinárodní kolektivní monografie obsahuje publikace o: utváření a rozvoji teorie a historie veřejné správy; formování regionální správy a místní samosprávy; provádění ústavního a mezinárodního práva; finance, bankovníctví a pojišťovnictví; duševní rozvoj osobnosti; rysy lexikálních výrazových prostředků imperativní sémantiky atd.

Materiály jsou předkládány v autorském vydání. Autoři odpovídají za obsah a pravopis materiálů.

- §3.7 ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ 281
КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ШЛЯХОМ
ЗАЛУЧЕННЯ ДО НАУКОВО ДОСЛІДНИЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ (Ярмолович О.І., Військова академія
(м.Одеса), Ярмолович Ю.Р., Національний
університет «Одеська морська академія»)

ODDÍL 4. PSYCHOLOGIE

- §4.1 SEXUALITY AS A SPECIFIC FORM OF 310
COMMUNICATION (Bocheliuk V.Yo., Zaporizhzhia
Polytechnic National University, Spyska L.V.,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University)
- §4.2 ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД КОМБАТАНТІВ 322
ЗАСОБАМИ ЛОГОТЕРАПІЇ ВІКТОРА ФРАНКЛА
(Москалець В.П., Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника)
- §4.3 РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ: 333
ХРИСТИЯНСЬКА ПЕРСПЕКТИВА (Савчин М.В.,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка)

ODDÍL 5. PRÁVNÍ ŘADA

- §5.1 ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРАВО В РЕАЛІЗАЦІЇ 345
ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ (Грицяк І.А.,
Київський університет імені Бориса Грінченка)
- §5.2 БІОМЕТРИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУДОВІЙ 358
ЕКСПЕРТИЗІ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ:
ОГЛЯД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ
(Негребецький В.В., Національний юридичний
університет імені Ярослава Мудрого)

ODDÍL 5. PRÁVNÍ ŘADA

§5.1 *ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРАВО В РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ* (Грицяк І.А., Київський університет імені Бориса Грінченка)

Вступ. Європейські стандарти будь-якої сфери суспільного життя, що напрацьовувалися десятиліттями в процесі європейської інтеграції, стають все більше витребуваними в країнах Східно-Європейського континенту та потребують свого практичного втілення. Досить гостро проблема їх реалізації постала останнім часом перед Україною, яка, продовжуючи свій євроінтеграційний та євроатлантичний шлях розвитку, навіть конституційно його закріпила. Зайняття відповідного місця в об'єднаній Європі та в новому світовому порядку коштує їй сьогодні масштабних людських та матеріальних втрат від воєнного нападу росії. В цих умовах особлива роль у реалізації європейських стандартів відведена європейському праву, яке є елементом міжнародно-правової системи, наділене певними змістовними і суб'єктними особливостями та продовжує свій розвиток.

Перед Україною як країною-кандидатом на вступ до Європейського Союзу стоїть завдання ефективно використати потенціал європейського права для досягнення у максимально стислі строки своєї стратегічної мети – набуття повноцінного членства в Євросоюзі. З огляду на це ще більшої актуальності набуває необхідність знань про європейське право, про його роль й місце в реалізації європейських стандартів, особливості правового регулювання відносин між його суб'єктами та Україною, питань захисту прав людини, гармонізації права тощо.

Виклад основного матеріалу. I. Європейське право як елемент міжнародно-правової системи. Однією з найбільш

динамічних правових систем сучасності, яка служить ефективним інструментом (інститутом) впровадження європейських стандартів не лише в сфері захисту прав людини, але й у багатьох інших сферах суспільного життя європейців, є європейське право. До його складу, як елемента міжнародної правової системи, входить право таких інституційно-сформованих міжнародних утворень, як Ради Європи (РЄ), Європейського Союзу (ЄС), Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), інших міжнародних організацій.

Європейське право формувалося під впливом правової теорії і практики, властивих національним правовим системам європейських держав та міжнародному праву. З самого початку воно було підпорядковане завданням, що постали перед цими країнами після Другої світової війни і мало на меті передусім ефективно забезпечувати вирішення завдань, спрямованих на відновлення зруйнованих війною систем соціальної життєдіяльності.

Завдяки своїм змістовним і структурним властивостям європейське право володіє унікально різноманітним інструментарієм впровадження в практику існуючих в Європі стандартів, сформованих і закріплених в багатьох міжнародних правових актах різних рівнів. Також європейське право включає в себе правові механізми європейської системи захисту прав людини та галузі й інститути права з урегулювання взаємовідносин, що складаються в процесі європейської інтеграції. “Як і будь-який розвинутий механізм правового регулювання інтеграції, правовий механізм Євросоюзу побудований на взаємодії міжнародних договірних та інституційних механізмів. Останні є підсистемами єдиної системи правового регулювання інтеграційних процесів у Євросоюзі. Треба зазначити, що правовий механізм Євросоюзу відіграє роль

упорядника інтеграції в усіх інших галузях, про які йдеться в документах: економіці, політиці, соціальній сфері тощо. Правовий механізм Євросоюзу є унікальним явищем, відрізняючись від усіх інших правових механізмів, які регулюють інтеграційні процеси у світі” [1, с. 149].

У науково-практичному використанні популярними є різні термінологічні словосполучення: “європейське право”, “право Європейського співтовариства”, “право Спільноти”, “право Європейських співтовариств”, “комунітарне право”, “спільнотове право”, “право Європейського Союзу”, “європейське інституційне право” тощо. Досить часто вони використовуються як синоніми, хоча кожне з них має своє змістовне наповнення, значення й особливості. Навіть без детального аналізу наведених понять можна помітити різницю між ними, яка часто є основою диференційованого підходу до їх визначення, і зокрема таких найбільш усталених і використовуваних, як “європейське право” та “право Європейського Союзу”.

Узагальнення існуючих визначень європейського права дають підстави сприймати його як сукупність правових норм, що регулюють відносини у всіх європейських країнах між фізичними особами, між ними та юридичними особами, між державою та особою тощо. При цьому європейське право поширюється також фактично на всі європейські міжнародні організації.

Щодо права Європейського Союзу, то воно також сприймається як сукупність правових норм, які регулювали передусім процеси європейської інтеграції, але зокрема відносини спочатку в рамках Європейської спільноти вугілля і сталі, Європейської економічної спільноти (ЄЕС) та Європейської спільноти з атомної енергії, а з 1992 року регулюють суспільні відносини в Європейському Союзі. “Фундамент було закладено 1963 року доктриною прямої дії

права ЄЕС. Цю доктрину визначають ті правила договору ЄЕС, які приймаються достатньо точно не лише спільнотою і державами-учасницями, а вважаються “прямими”: кожен може вільно посилатися на зазначені в договорі права і свободи, і внутрішньодержавні суди мають забезпечувати їхній захист так, як ідеться у внутрішньому праві” [2, с. 124].

Право Європейського Союзу, яке також є складовою міжнародно-правової системи, визнається особливим утворенням, автономним як щодо цієї ж міжнародної правової системи, так і щодо національних правових систем. Така особливість зумовлена існуючими, з одного боку, механізмами взаємодії держав - членів ЄС, які значною мірою спираються на міжнародно-правові механізми, а з іншого - відтворюють особливості об'єднання держав-членів, набувають у процесі функціонування певних рис, властивих національним правовим системам, що нагадують особливості і континентального, і англосаксонського права.

В основі формування європейського права лежать загальноєвропейські підходи і стандарти удосконалення та розвитку, інтеграційні явища та процеси, пов'язані з упровадженням у практику ідеї “єдиної стабільної Європи”. Формування європейського права відбувалося під впливом романо-германської та англо-саксонської систем права, принципів міжнародного права. На кожному наступному етапі такого впливу національними урядами здійснювалися відповідні заходи, спрямовані на гармонізацію національного права з європейським правом у різних сферах суспільного життя, з диференціацією за різними інститутами та галузями права. При цьому права людини були поставлені в центр уваги як універсальна категорія про невід'ємні від самої природи людини можливості користуватися певними благами, цінностями і стандартами задля забезпечення вільного та гідного існування особистості в суспільстві та державі.

Норми європейського права в процесі становлення і розвитку захисту прав людини орієнтують на те, що національне законодавство має включати той обсяг основних прав та свобод людини, який відповідає європейським стандартам, а також прийнятим тією чи іншою європейською державою зобов'язанням перед європейською спільнотою. Крім того, права та свободи людини повинні забезпечуватися гарантіями як юридичного, так і матеріального характеру, спрямованими на забезпечення прав людини, на створення відповідних інституцій (органів та спеціалізованих установ) з питань захисту прав людини та дотриманні процедури захисту цих прав на європейському рівні. Як наголошує М. Гердеген, “розвиток прав людини та особливих механізмів їх забезпечення постає, на основі визнання окремої людини як самостійного правового суб’єкта, як носія міжнародно-правових прав і обов’язків. Права людини встановлюють межі для втручання державної верховної влади в життя індивіда (і певним чином – у життя певних суспільних груп)” [3, с. 371]. Основу сучасного європейського захисту прав людини складають, по-перше, принципи про захист індивіда під час війни (гуманітарне (воєнне) міжнародне право), розвинені класичним міжнародним правом, а по-друге, домовленості щодо захисту меншин, які виникли в результаті територіальних переділів Європи після Першої світової війни [4], та Другої світової війни [5, 6].

На сьогодні результатом розвитку європейського права в сфері захисту прав людини є такий найчастіше застосовуваний інструмент (інститут) впровадження європейських стандартів, як рекомендації, що адресуються державам і спрямовані на привернення уваги до проблем захисту прав людини, варіантів їх вирішення, тенденцій розвитку тощо. Іншим інструментом (інститутом) виступає вироблення проектів міжнародних договорів, які накладають певні зобов'язання на їх держави-учасниці і, відповідно,

передбачають тісніше співробітництво; створення спеціальних міжнародних механізмів з перевірки виконання державами своїх міжнародних зобов'язань тощо. Основою загальноєвропейських мінімальних стандартів індивідуального захисту прав вважається Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, 1950 рік [7]. Державами-сторонами за Конвенцією є 46 держав-членів Ради Європи. Гарантії охоплюють такі елементарні права людини, як: право на життя; заборону катування і примусову працю; захист особистої свободи; основні права щодо судового й адміністративного провадження; спеціальні права на свободу (захист приватної сфери, свобода сумління і релігії, свобода висловлювання, свобода зібрань і об'єднань); право на сім'ю і шлюб. Крім того, інші права гарантує низка додаткових протоколів, а саме: Протокол 1 щодо захисту власності, права на освіту і права на вільні вибори; Протокол 4 з правом на свободу пересування і заборонаю колективного видворення; Протокол 6 з заборонаю смертної кари, доповнений Протоколом 13.

Європейська Конвенція має особливе значення, оскільки на її основі створені європейські та міжнародні гарантійні механізми з можливістю судового провадження та відповідного захисту. Головним контрольним органом у цьому механізмі є Європейський суд з прав людини. Судова практика сформувала каркас конвенційних прав і їхніх меж, який у своїй практичній витонченості витримує порівняння з високорозвиненими системами судового захисту. Європейський суд з прав людини розуміє гарантії Європейської конвенції прав людини не лише як права захисту від втручання, а й виводить з Конвенції обов'язки захищати певні цінності (захист розумово неповноцінної мешканки притулку від сексуальних домагань і знущань; вимога вжиття всіх організаційних заходів для відвернення терористичних нападів тощо).

На основі Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод Європейський Союз прийняв 7 грудня 2000 року на засіданні Європейської Ради в Ніцці Хартію основних прав, якою закріпив головні політичні, соціальні та економічні права своїх громадян [8]. Прийняття власного документу такого рівня про захист прав людини Євросоюз пояснював необхідністю закріпити загальноєвропейські стандарти в своїх межах перед майбутнім розширенням, яке успішно відбулося в 2004 році на десять європейських країн, у 2007 році – на дві країни (Болгарія, Румунія) та у 2013 році – на одну країну – Хорватію. Повної юридичної сили Хартія набула після набрання чинності Лісабонського договору 1 грудня 2009 року.

Європейське право, на думку його дослідників, не є якоюсь окремою галуззю права на кшталт конституційного, адміністративного, цивільного, фінансового і т. п. галузевого права, а швидше за все складає особливу самостійну наднаціональну правову систему (*sui generis*), що існує поряд із національними правовими системами та міжнародно-правовою системою, відрізняється від них низкою важливих рис та особливостей, і насамперед своїми суб'єктами, серед яких чільне місце займають Рада Європи та Організація з безпеки та співробітництва в Європі.

II. Рада Європи та ОБСЄ в реалізації європейських стандартів. Рада Європи як один із суб'єктів європейського права сформувала власне право, яке є складовою європейського правового простору. Право Ради Європи - це сукупність стандартів, принципів і норм, що містяться в конвенціях Ради Європи, рішеннях Європейського Суду з прав людини, рекомендаціях Комітету Міністрів, а також у механізмах їх реалізації з метою зближення на їхній основі правових систем держав-учасниць. Стандарти Ради Європи встановлюються шляхом комплексної дії всіх основних актів

цієї міжнародної організації - конвенцій, рекомендацій, резолюцій, які мають юридичну силу, в тому числі і практики Європейського Суду з прав людини, та є основою для вдосконалення права держав-членів РЄ [9]. Усталеною є думка дослідників, що право Ради Європи складає неповноцінну, несамостійну правову систему, яку, на даному етапі її розвитку, не можна повністю відокремити від міжнародно-правової системи [10, с. 574].

Як невід’ємна частина міжнародного права, започаткована в 1949 році, система права РЄ функціонує і розвивається на основі принципів і норм міжнародного права. Саме завдяки такому міжнародно-правовому фундаменту Рада Європи, до складу якої сьогодні входить 46 держав-учасниць [11], набула статусу міжнародної міждержавної регіональної організації, а її право, як складова європейського права, стала частиною (елементом) міжнародно-правової системи.

З часу свого заснування Рада Європи “успішно розвинула спільні для усіх правових систем Європи риси та властивості, засновані на верховенстві права. Базовою концепцією її власної правової системи є “триптих” цінностей – демократія, верховенство права та права людини” [12, с. 131].

Важливе місце в системі міжнародного права відведено праву (яке ще лише формується) Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ). За останні десятиліття ОБСЄ еволюціонувала в одну з найбільших регіональних міжнародних міждержавних організацій, що займається питаннями безпеки в таких її вимірах, як військово-політичний, економіко-довкільний та гуманітарний. Об’єднуючи 57 країн Європи, Північної Америки та Центральної Азії (станом на 2019 р.), ОБСЄ керується принципами рівного партнерства, солідарності і

транспарентності. Держави-учасниці ОБСЄ наділені рівним статусом і приймають рішення на основі консенсусу.

Започаткована як політичний консультативний орган, ОБСЄ спочатку називалася Конференцією (чи Нарадою) з безпеки і співробітництва в Європі (КБСЄ чи НБСЄ) і проходила з 3 липня 1973 року по 1 серпня 1975 року за участю всіх європейських держав і Святого Престолу, США і Канади. НБСЄ завершилася підписанням главами держав і урядів у Гельсінкі Заключного акту, який визначив засади співробітництва держав у Європі та став довгостроковою програмою дій, спрямованих на будівництво єдиної, мирної, демократичної і процвітаючої Європи. Гельсінський Заключний акт мав не лише важливе політичне значення, але й міжнародно-правове, оскільки закріпив такі принципи міжнародного права, як мирне врегулювання суперечностей, визнання прав людини й основних свобод, а також рівноправність і право на самовизначення народів. Визначальні для взаємовідносин між собою держав-учасниць, ці засади стали фундаментом європейської безпеки в процесі її організаційного зміцнення і тривалого зростання інституційної розбудови [13].

За міжнародно-правовим статусом ОБСЄ можна вважати міжнародною організацією так званої м'якої форми об'єднання держав, які ще не знайшли організаційного закріплення з власною міжнародно-правовою правосуб'єктністю. Як наголошує М. Гердеген, за повністю панівною думкою ОБСЄ не володіє міжнародно-правовою правосуб'єктністю. Ухвали ОБСЄ і діяльність інституцій ОБСЄ, отже, належать лише взаємодіючим у процесі ОБСЄ державам-членам на міжнародно-правовій арені. Однак можна припустити, що ОБСЄ діями від власного імені (що як такі підтримують держави-члени) "переросте" в організацію з власною правосуб'єктністю [3, с. 367].

У науковій літературі наголошується, що документи ОБСЄ не мають юридично обов'язкової сили, не створюють міжнародно-правових зобов'язань, але встановлюють загальновизнані стандарти, наприклад – у сфері захисту прав людини, і мають політично обов'язковий характер для держав-учасниць. Хоча порушення політичних норм так само не бажане, як і порушення норм міжнародного права, імплементація положень таких документів залежить від доброї волі держав [14, с. 367].

Згодом концепція європейської безпеки була розвинена на Стокгольмській конференції 1984-1986 рр. [15, с. 367] та на багатьох інших конференціях (Копенгагенській з питань людського виміру, 1990 року, Віденських, 1990 року і 1992 року, в яких були доповнені й розвинуті положення Стокгольмського документу, Паризькій 1990 року, Гельсінській в липні 1992 року про заснування у Відні Форуму НБСЄ з питань співпраці в галузі безпеки, під егідою якого нині відбувається діалог з питань безпеки та переговори щодо контролю над озброєннями, роззброєння та зміцнення довіри й безпеки, Гаазькій в жовтні 1996 року про рекомендації щодо прав національних меншин на освіту та ін.)

У документах цих та багатьох інших конференцій ОБСЄ закладено комплекс цілей, суть яких зводиться до: створення умов для проведення консультацій, прийняття рішень зі співробітництва держав-учасниць у Європі; зміцнення добросусідських відносин, заохочення укладання двосторонніх, регіональних і загальноєвропейських угод між державами-учасницями; сприяння широкому застосуванню своїх принципів і розвитку свого потенціалу у сфері діяльності з вирішення конфліктів, регулювання криз, підтримання миру та подолання наслідків конфліктів; підвищення безпеки та стабільності шляхом контролю над озброєнням, роззброєння та зміцнення довіри та безпеки на

всьому просторі ОБСЄ і на рівні окремих регіонів; захист прав людини й основних свобод; поглиблення співробітництва між державами-учасницями з метою налагодження міцної ринкової економіки у всіх країнах регіону ОБСЄ.

Таким чином, основними напрямками діяльності ОБСЄ на даний час є питання, які стосуються безпеки, співробітництва в галузі економіки, науки, технологій та довкілля, в гуманітарній та інших сферах (права людини, інформація, культура, освіта). Унормування за цими напрямками найбільш важливих суспільних відносин, що виникають у процесі вирішення проблемних питань життєдіяльності суспільств європейських країн, носять на цьому етапі діяльності ОБСЄ насамперед, так би мовити, превентивно-політико-правовий характер.

Висновки. Європейське право, до складу якого входить право Ради Європи, право Європейського Союзу, право Організації з безпеки та співробітництва в Європі, право інших міжнародних організацій, відіграє в реалізації європейських стандартів, і зокрема в сфері захисту прав людини, надзвичайно важливу роль. Формуючись під впливом правової теорії і практики, з одного боку, національних правових систем європейських країн, а з іншого - міжнародного права, з самого початку європейське право було підпорядковане завданням, що постали перед цими країнами після Другої світової війни.

За час свого становлення і розвитку європейське право набуло досить потужної спроможності впровадження в практику існуючих в Європі стандартів, сформованих і закріплених в багатьох міжнародних правових актах різних рівнів. Досить ефективними є правові механізми європейської системи захисту прав людини та галузі й інститути права з урегулювання взаємовідносин, що складаються в процесі європейської інтеграції.

Однак з іншого боку сьогодні необхідні принципово нові підходи до удосконалення наявного правового інструментарію, який міг би гарантувати захист прав людини від терориста-держави, яким стала Російська Федерація. Безсилість європейського права як елемента міжнародно-правової системи, зламаної агресією Росії проти України, з особливою гостротою ставить питання про необхідність вироблення в європейському праві нових механізмів реалізації європейських стандартів.

Список використаних джерел:

1. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. — К. : Ін Юре, 2015 — Кн. перша : Інституційне право Європейського союзу / В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святух. — К. : Ін Юре, 2015. — 312 с. — ISBN 978-966-313-507-6.

2. Європейська інтеграція / Уклад.: М. Яхтенфукс, Б. Колер-Кох; Пер. з нім. М. Яковлева. — К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007. -394 с.: іл. — (Актуал. світові дискусії).

3. Матіас Гердеген. Міжнародне право / Пер. з німецької. — К.: «К.І.С.», 2011. — 516 с.

4. Мирні договори впродовж 1919-1923 років https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B8%D1%80%D0%BD%D1%96_%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8_%D0%B2%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B6_1919-1923_%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B2

5. Паризька мирна конференція 1946 р. // http://lib-net.com/content/9866_Parizka_mirna_konferenciya_r.html;

6. Паризькі мирні договори (1947) // [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B7%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BD%D1%96_%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8_\(1947\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B7%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BD%D1%96_%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8_(1947))

7. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод / https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

8. Хартія основних прав Європейського Союзу https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%96%D1%8F_%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D1%83

9. Про Раду Європи // <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/the-coe/about-coe>.

10. Анцупова Т.О. Право Ради Європи як особливо підсистема міжнародного права // <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/3608/Antsupova.pdf?sequence=1>

11. Рада Європи // https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D0%B0_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B8

12. Флоренс Бенуа-Ромер, Гайнріх Клебес. Право Ради Європи // Видавництво К.І.С. - 2007. - 232 с.

13. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) // <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/organizaciya-z-bezpeki-i-spivrobotnictva-v-evropi>.

14. Толкачова І. А., Полінська Д. О. Європейський механізм захисту конституційних прав і свобод людини в контексті діяльності ОБСЄ // Юридичний вісник 4 (41) 2016file:///D:/adm/Downloads/alexi,+17.pdf

15. Стокгольмська конференція про заходи зміцнення довіри і безпеки та роззброєння в Європі // <https://mydocx.ru/3-40879.html>

